

Sygn. akt V KK 14/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w dniu 30 stycznia 2019 r.

w sprawie **O. C.**,

w przedmiocie rozstrzygnięcia wątpliwości,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego,

na korzyść skazanego,

od postanowienia Sądu Okręgowego w J.,

z dnia 19 listopada 2018 r., sygn. akt VI Kzw [...],

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w B.

z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt II Ko [...]

uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w J. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem łącznym z dnia 17 października 2017 r., sygn. II K [...] wydanym w sprawie O. C., połączył między innymi do wspólnego wykonania kary orzeczone wyrokami tegoż Sądu w sprawach o sygn. akt II K 264/08 oraz o sygn. akt II K 548/12 pkt b-c i orzekł karę łączną 3 lat pozbawienia wolności oraz połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawie o sygn. II K 548/12 w pkt a, d-k, za które wymierzył karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na poczet orzeczonych kar łącznych zaliczył

skazanemu karę pozbawienia wolności odbytą w całości w sprawie o sygn. akt II K 264/08 oraz karę pozbawienia wolności odbywaną w sprawie o sygn. akt II K 548/12.

Sąd Okręgowy w J., po rozpoznaniu apelacji skazanego, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny.

Pismem z dnia 3 lipca 2018 r. Areszt Śledczy w L. poinformował Sąd Rejonowy w B., że wprowadzono O. C. do wykonania karę 3 lat pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym w sprawie o sygn. II K [...], na poczet której, wobec *niezbyt jasnego zapisu w treści wyroku*, zaliczono w oparciu o treść art. 82 k.k. faktyczny okres pozbawienia wolności w sprawie o sygn. II K 264/08, tj. od dnia 25 sierpnia 2008 r. do dnia 1 kwietnia 2010 r.

O. C. złożył wniosek w przedmiocie rozstrzygnięcia na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. wątpliwości dotyczących zaliczenia kary dotychczas odbytej w sprawie Sądu Rejonowego w B. o sygn. akt II K 264/08 na poczet kary łącznej orzeczonej w sprawie II K [...], wskazując, że odbył karę pozbawienia wolności w całości, a zakład karny zaliczył jedynie część tej kary.

Sądu Rejonowego w B. postanowieniem z dnia 17 września 2018 r., sygn. akt II Ko [...], na podstawie art. 13 § 1 k.k.w., „rozstrzygnął wątpliwości, co do wykonania wyroku łącznego Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 października 2017 r., w sprawie o sygn. akt II K [...] w ten sposób, że stwierdził, iż na poczet kary łącznej w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności winien być zaliczony O. C. okres rzeczywiście odbytej przez skazanego jednostkowej kary pozbawienia wolności ze sprawy o sygn. akt II K 264/08, tj. od dnia 25 sierpnia 2008 r. do dnia 1 kwietnia 2010 r., przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności”.

Zażalenie na to postanowienie złożył O. C., zarzucając Sądowi Rejonowemu w B. błędne ustalenia odnośnie zaliczenia kary.

Sąd Okręgowy w J., postanowieniem z dnia 19 listopada 2018 r., sygn. akt VI Kzw [...], utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Kasację od tego postanowienia, na korzyść skazanego O. C., wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zarzucając: „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art.

433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na dokonaniu wadliwej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy rażąco niesprawiedliwego postanowienia Sądu Rejonowego, zapadłego z naruszeniem przepisów prawa materialnego, tj. art. 82 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., polegającym na zaliczeniu na poczet kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności orzeczonej w pkt I wyroku łącznego z dnia 17 października 2017 r., sygn. akt II K [...], tylko okresu faktycznie odbytej przez skazanego w zakładzie karnym kary pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 10 kwietnia 2009 r., sygn. akt II K 264/08, tj. od dnia 28 sierpnia 2008 r. (taka data w kaacji) do dnia 1 kwietnia 2010 r., podczas gdy z odbycia reszty kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wymienionym wyrokiem jednostkowym skazany O. C. w dniu 30 marca 2010 r. został warunkowo przedterminowo zwolniony i w okresie próby ani w ciągu kolejnych 6 miesięcy nie odwołano warunkowego zwolnienia, co zgodnie z art. 82 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011 r., względniejszego dla sprawcy w rozumieniu art. 4 § 1 k.k., nakazywało uznanie tej kary za odbytą w całości i w konsekwencji zaliczenie jej, także w całości, na poczet kary łącznej orzeczonej w wyroku łącznym”.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w J..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym, co powoduje jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k. Trafnie bowiem podniesiono w niej, że postanowienie Sądu Okręgowego w J. zapadło z naruszeniem wskazanych w kasacji przepisów prawa procesowego.

Na wstępie należy przede wszystkim stwierdzić, że w niniejszej sprawie kasacja od prawomocnego postanowienia wydanego na podstawie art. 13 § 1 k.k.w., a dotyczącego wyjaśnienia wątpliwości co do zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym jest prawnie dopuszczalna. Oczywistym jest, że gdy wyrok nie zawiera w ogóle rozstrzygnięcia o zaliczeniu na poczet kary okresu tymczasowego aresztowania lub też nieprawidłowo sąd zaliczył ten okres i to bez względu na

przyczynę nieprawidłowości, wówczas zastosowanie ma art. 420 k.p.k., a nie przepis art. 13 k.k.w. Wyjaśnienie wątpliwości w postępowaniu wykonawczym w trybie tego ostatniego przepisu ma natomiast miejsce, gdy sąd zaliczył w wyroku okres tymczasowego aresztowania i określił tylko początek lub koniec tego okresu, albo też nie określił go w ogóle. Kasacja nie przysługuje jednak od każdego orzeczenia wydanego w tym trybie, a jedynie wówczas, gdy brak podstaw do uchylenia lub zmiany postanowienia wyjaśniającego wątpliwości co do wykonania wyroku lub zarzutów co do zamieszczonego w nim obliczenia kary, na podstawie art. 24 § 1 k.k.w. (zob. K. Postulski, Komentarz LEX do art. 13 Kodeksu karnego wykonawczego, teza 30). Z uwagi na treść wyroku łącznego Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 października 2017 r., sygn. II K [...] w zakresie zaliczenia na poczet kary łącznej odbytej w całości karę pozbawienia wolności w sprawie o sygn. akt II K 264/08, stwierdzić należy, że przepis art. 420 k.p.k. nie mógł mieć zastosowania, jak również w sprawie nie ujawniły się okoliczności, o których mowa w art. 24 § 1 k.k.w., a co pozwoliłoby na zmianę lub uchylenie postanowienia wydanego w sprawie na podstawie art. 13 k.k.w. W takiej sytuacji, do zmiany wydanego z naruszeniem prawa postanowienia Sądu Okręgowego w J. z dnia 19 listopada 2018 r. mogło dojść jedynie w drodze rozpoznania zarzutów kasacji.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, akceptowanym również w doktrynie, wobec treści art. 82 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2011 r., kara pozbawienia wolności uznana za odbytą w rozumieniu tego przepisu podlegała, na podstawie art. 577 k.p.k., zaliczeniu w całości, w rozmiarze w jakim została orzeczona, a nie faktycznie odbytym, na poczet kary tego rodzaju orzekanej w wyroku łącznym obejmującym skazania na karę, z której wykonania skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony.

Treść art. 82 k.k. uległa zmianie dopiero z dniem 1 stycznia 2012 r. na mocy ustawy z dnia 6 września 2011 r. Kodeks karny wykonawczy oraz niektóre inne ustawy (Dz. U. z 2011, nr 240, poz. 1431). Zgodnie z obecnym brzmieniem § 2 tego przepisu w wypadku objęcia wyrokiem łącznym kary, z której odbywania skazany został warunkowo zwolniony, na poczet orzeczonej kary łącznej zalicza się jedynie okres faktycznego odbywania kary. Z postanowień Sądów obu instancji

orzekających w sprawie jednoznacznie wynika, że właśnie aktualne brzmienie art. 82 § 2 k.k. stało się podstawą wydanych w sprawie orzeczeń.

Tymczasem w przedmiotowej sprawie, kwestia rozstrzygnięcia wątpliwości w zakresie zaliczenia kary odbytej na poczet kary łącznej wymagała oceny przez pryzmat art. 4 k.k. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2015 r., III KK 24/15, LEX nr 1770913; z dnia 12 października 2016 r., IV KK 163/16, LEX nr 2216190). Wskazać należy, że poszczególne czyny wchodzące w skład orzeczonej kary łącznej w wyroku łącznego w sprawie o sygn. akt II KK [...] popełnione zostały jeszcze przez wejściem w życie wskazanej powyżej zmiany. Nadto, O. C. został warunkowo przedterminowo zwolniony z odbycia reszty kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w B. w sprawie o sygn. II K 264/08, w dniu 30 marca 2010 r., a okres próby wyznaczono do dnia 30 marca 2012 r. W okresie próby, ani też w ciągu następnych 6 miesięcy nie odwołano skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia. Zgodnie więc z treścią art. 82 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011 r., wymierzoną karę 2 lat i 6 miesięcy należało uznać za odbytą w całości w rozmiarze w jakim została orzeczona, nie zaś w rozmiarze faktycznie odbytym.

Z tego też powodu należało zaskarżone postanowienie uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w J., który przy ponownym rozpoznaniu zażalenia skazanego, zgodnie z art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., będzie związany powyżej przedstawionym zapatrywaniem prawnym.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak na wstępie postanowienia.